

Memo IARC toelichting op oordeel uit 2011: mobiel bellen "mogelijk kankerverwekkend"

Verantwoording	Deze korte beschrijving geeft een eerste indruk. Indien er behoefte is, bijvoorbeeld vanwege vragen uit de samenleving of media, kan deze eerste indruk uitgewerkt worden tot een met alle deelnemers afgestemde Kennisplatformreactie.		
Datum	22-04-2013	Bijlagen	-
Opsteller	Kennisplatformbureau	Referentie	KP EMV 20130422-01

Aanleiding

Het Internationale Agentschap voor Onderzoek naar Kanker (IARC) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) beoordeelde op 31 mei 2011 de zendsignalen waaraan mensen die mobiel bellen worden blootgesteld als "mogelijk kankerverwekkend". Het Kennisplatform heeft daarover toen bericht. Op 19 april 2013 verscheen het document met de langverwachte wetenschappelijke onderbouwing van het IARC oordeel.

Eerste indruk

Het Kennisplatform vindt dat de inhoud van het document goed verduidelijkt waarom IARC oordeelt dat zendsignalen van mobiel bellen "mogelijk kankerverwekkend" zijn. De publicatie bevestigt de conclusie van het Kennisplatform over de IARC beoordeling in 2011 dat het wetenschappelijk onderzoek wel aanwijzingen maar geen duidelijkheid geeft over de relatie tussen hersentumoren en mobiel bellen.

Achtergrond

Het meer dan 400 pagina's tellende document geeft een overzicht van de overwegingen van de werkgroep die heeft beoordeeld of blootstelling aan radiofrequente elektromagnetische velden wel of niet kankerverwekkend is. Er is niet alleen aandacht besteed aan de velden afkomstig van mobiele telefoons. Desondanks is het oordeel "mogelijk kankerverwekkend" vooral gebaseerd op twee groepen patiënt-controle onderzoeken - het internationale Interphone onderzoeksprogramma en Zweedse onderzoeken - naar de relatie tussen blootstelling aan zendsignalen van mobiele telefoons en hersentumoren.

In het hoofdstuk met de evalueerbaarheid staat dat er beperkt bewijs (*limited evidence*) is dat radiofrequente elektromagnetische velden voor mensen kankerverwekkend zijn. In de Interphone en Zweedse onderzoeken zijn volgens het IARC beperkte, zwakke inconsistente, verbanden (*associations*) waargenomen tussen blootstelling aan de velden van mobiele telefoons en twee soorten hersentumoren, namelijk gliomen (*glioma*) en brughoektumoren (*acoustic neuroma*). Het bewijs dat deze velden voor proefdieren kankerverwekkend zijn, acht IARC eveneens beperkt. De IARC geeft aan dat binnen de werkgroep twee verschillende meningen voorkwamen. De meerderheid trekt de eindconclusie dat radiofrequente elektromagnetische velden voor mensen mogelijk kankerverwekkend zijn (*possibly carcinogenic to humans*). Een minderheid acht de huidige wetenschappelijke informatie onvoldoende om de mogelijke kankerverwekkendheid te kunnen beoordelen; zij vinden het bewijs onvoldoende (*inadequate*). Zij voeren vier redenen aan: inconsistentie tussen de twee patiënt-controle onderzoeken; gebrek aan een blootstelling-respons relatie in het Interphone onderzoek; afwezigheid van stijging in het aantal gliomen en brughoektumoren in een landelijk Deens cohort onderzoek; en tot slot het feit dat tot op heden de grootschalige introductie van mobiele telefonie niet heeft geleid tot een toename van gliomen.

Publicaties

- 1 IARC: Non-Ionizing Radiation, Part 2: Radiofrequency Electromagnetic Fields. IARC Monograph Volume 102. On line April 19, 2013 (monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol102/index.php)
- 2 Kennisplatform: Memo "Wetenschap geeft geen duidelijkheid over relatie tussen hersentumoren en gebruik mobiele telefoon", 15 december 2011 ([www.kennisplatform.nl/Files/Eerste Indrukken/20111512 Memo - hersentumoren en gebruik mobiele telefoon.pdf](http://www.kennisplatform.nl/Files/Eerste%20Indrukken/20111512%20Memo%20-%20hersentumoren%20en%20gebruik%20mobiele%20telefoon.pdf))